

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: M. V.**, zastoupen JUDr. Stanislavem Krejčím, advokátem, se sídlem Koliště 39, Brno, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2004, č. j. 22 Cad 40/2004 - 9,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému advokátu JUDr. Stanislavu Krejčímu, se sídlem Koliště 39, Brno, **se určuje** odměna za zastupování v částce 650 Kč; odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá kasační stížností usnesení krajského soudu, blíže označené v záhlaví tohoto rozsudku, kterým byla odmítnuta pro opožděnost žaloba, kterou stěžovatel podal proti rozhodnutí žalované ve věci ukončení dočasné pracovní neschopnosti a dobrovolné dávky nemocenského pojištění (nemocenské po uplynutí podpůrčí doby). Krajský soud vyšel ze zjištění, že rozhodnutí, které stěžovatel napadl, bylo doručeno v červenci roku 2003, žalobu bylo nutno podat do dvou měsíců od oznámení rozhodnutí doručením písemného vyhotovení (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), přičemž žaloba byla krajskému soudu doručena 13. 4. 2004, tedy opožděně.

Uvedené usnesení napadá stěžovatel kasační stížností, posléze doplněnou na žádost ustanoveným advokátem, a to z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) s. ř. s. (v podání ustanoveného zástupce jsou pak formálně uváděny důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. b/ a d/ s. ř. s.). Důvodem kasační stížnosti je jednak stěžovatelovo přesvědčení, že správní rozhodnutí žalované neobsahovala řádné poučení (v jednom případě, že proti rozhodnutí nelze podat opravný prostředek, v druhém, že proti rozhodnutí o odvolání se nelze dále odvolat) a krajský soud pochybil, když neaplikoval ustanovení § 46 odst. 5 s. ř. s., jež podle názoru stěžovatele na věc dopadalo. Dále v kasační stížnosti uvádí důvody, pro které považuje rozhodnutí žalované za nezákonná; právní úpravu dobrovolného poskytování nemocenského po uplynutí podpůrčí doby označuje za odporující čl. 30 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod, pokud obsahuje prvek správní úvahy v podobě výrazu „v krátké době“ (§ 15 odst. 5 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců), a dále pokládá skutkový stav ohledně svého zdravotního stavu za neúplně zjištěný, tvrdí, že je dlouhodobě nepříznivý, není schopen vykonávat trvale žádné práce. Dále stěžovatel poukázal na délku řízení ve věci nemocenského a navrhl zrušení napadeného usnesení krajského soudu i rozhodnutí žalované ve věci ukončení dočasné pracovní neschopnosti a zamítnutí žádosti o poskytování nemocenského po uplynutí podpůrčí doby. Stěžovatel poté adresoval Nejvyššímu správnímu soudu dvě podání, a to ze dne 29. 4. 2005 a 28. 6. 2005, v nichž soudu sděluje výsledky vyšetření krve a v podání ze dne 31. 10. 2005 oznamuje ukončení léčby s tím, že dnem 18. 10. 2005 vznikl jeho pracovní poměr u blíže specifikované společnosti.

Žalovaná vyjádření ke kasační stížnosti nepodala.

Nejvyšší správní soud projednal kasační stížnost vázán rozsahem a důvody v ní uplatněnými (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.); uplatněné důvody posuzuje podle jejich obsahu, nikoli podle jejich označení stěžovatelem. Je-li napadáno usnesení krajského soudu, kterým byla žaloba odmítnuta pro opožděnost, jediným způsobilým důvodem kasační stížnosti může být důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu, přičemž nezákonnost může být založena na nesprávném posouzení právní otázky, kterou v tomto případě je, zda byl dán právní důvod pro odmítnutí žaloby, anebo pro procesní pochybení. Stěžovatel nemůže účinně namítat jiné důvody obsažené v § 103 odst. 1 s. ř. s., neboť krajský soud odmítnuv žalobu neposuzoval meritum věci, a to ani po skutkové, ani po právní stránce. Směřuje-li tedy kasační stížnost do posouzení věci, které krajský soud neučinil, nemůže být v tomto ohledu úspěšná (Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti jako oprávněnému prostředku směřujícímu vůči pravomocnému rozhodnutí krajského soudu může přezkoumat právní a skutkové závěry krajského soudu, nikoliv je nahrazovat vlastní přezkumnou činností) a těmito námitkami se Nejvyšší správní soud zabývat nemůže.

Jedinou přípustnou námitkou tak je stěžovatelovo přesvědčení, že žalobu podal opožděně v důsledku nesprávného poučení správním orgánem, tedy žalovanou, o dalších možnostech využití právních prostředků ochrany tvrzeného práva. Přitom měl podle stěžovatele krajský soud aplikovat § 46 odst. 5 s. ř. s. V tomto ohledu se však stěžovatel mylí: ustanovení § 46 odst. 5 se vztahuje na případy, kdy účastník správního řízení podá návrh u soudu, neboť se řídil nesprávným poučením správního orgánu, že proti jeho rozhodnutí není v řízení správním přípustný opravný prostředek (tedy odvolání či rozklad), ačkoliv přípustný je; soud pak takový návrh odmítne a věc postoupí správnímu orgánu, který je příslušný k vyřízení oprávněného prostředku – byl-li takový návrh podán včas u soudu, platí, že opravný prostředek v řízení správním byl podán včas. Dále stěžovatel poukazuje na skutečnost, že krajský soud ve svém usnesení řádně a úplně stěžovatele poučil o možnosti podat kasační stížnost, zatímco žalovaná jej o dalších možnostech právní ochrany nepoučila,

k čemuž měl krajský soud při svém rozhodování přihlídnout. Povinnosti žalované jako správního orgánu rozhodujícího ve druhém stupni správního řízení jsou dány § 3 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, ve vztahu k § 47 odst. 4 cit. zákona (podle § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, platí pro řízení ve věcech nemocenského pojištění obecné předpisy o správním řízení, nestanoví-li tento zákon jinak; řízení o ukončení dočasné pracovní neschopnosti je řízením v jiných než dávkových věcech nemocenského pojištění podle § 73 a násl. cit. zákona č. 582/1991 Sb., řízení o dobrovolných dávkách je řízením ve věcech dávkových nemocenského pojištění podle § 55 a násl. cit. zákona č. 582/1991 Sb.). Podle § 3 odst. 2 správního řádu jsou správní orgány povinny účastníkům řízení poskytovat pomoc a poučení, aby pro neznalost právních předpisů v řízení neutrpěli újmu, podle § 47 odst. 4 správního řádu poučení o odvolání (rozkladu) obsahuje údaj, zda je rozhodnutí konečné nebo zda se lze proti němu odvolat (podat rozklad), v jaké lhůtě a kde lze odvolání podat. Právní otázkou, kterou nutno v důsledku kasační námitky posoudit, je, zda krajský soud měl snad z této právní úpravy dovodit, že stěžovatel měl být poučen o možnosti (či nemožnosti) podat žalobu ke správnímu soudu, a pokud se tak nestalo, zda absence takového poučení má důsledky pro včasnost podání žaloby. Nejvyšší správní soud k takovéto otázce zaujímá ten názor, že poučovací povinnost žalované, která vedla odvolací řízení podle správního řádu, zahrnovala pouze poučení účastníka o tzv. řádných opravných prostředcích a netýká se dalších procesních prostředků, jimiž lze rozhodnutí případně měnit či rušit; k tomu srov. rovněž judikaturu Nejvyššího správního soudu publikovanou pod č. 297/2004 Sb. NSS, sp. zn. 7 Ads 42/2003. Procesní řády v právním systému České republiky tvoří od sebe oddělené procesní soustavy, jak konstatoval již Ústavní soud ve svém rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 190/01. Správní řízení je tedy odděleno od přezkumného řízení soudního, soud přezkoumává pravomocné rozhodnutí správního orgánu. Pokud by procesní soustavy moci výkonné a soudní měly být propojeny, musí se tak stát v důsledku výslovného zákonného ustanovení procesního předpisu – to vyžaduje požadavek určitosti a předvídatelnosti procesních pravidel; v některých situacích se tak děje – srov. již cit. ustanovení § 46 odst. 5 s. ř. s., případně § 72 odst. 1 poslední věta s. ř. s. Žádné ustanovení procesního předpisu však neukládá žalované, aby poučila stěžovatele o dalších možnostech právní ochrany jeho tvrzeného práva; je to nereálné již proto, že takových možností je řada a jejich podmínky jsou rozsahem značné. Již v minulosti Vrchní soud v Praze (sp. zn. 5 A 103/96) upozornil, že pouhý výčet názvů možných prostředků ochrany práva bez podrobného uvedení podmínek, za nichž jsou připuštěny, by vedl často k jejich bezúspěšnému uplatnění. Využití právních prostředků po právní moci rozhodnutí je tedy ponecháno na vůli účastníka řízení, neboť obecná znalost jejich výčtu je přepokládána a konkrétní možnost jejich podání je v každém jednotlivém případě odlišná. Bylo-li tedy již v minulosti i v současnosti ve správním soudnictví judikováno, že správní orgán stíhá poučovací povinnost toliko ve vztahu k řádným opravným prostředkům v řízení správním, tím spíše musí platit tento závěr ve vztahu k možnostem právní ochrany cestou návrhu na přezkum rozhodnutí u soudu. Věc je totiž složitější o to, že ve správním soudnictví existuje řada výluk, v jejichž důsledku je žaloba proti správnímu rozhodnutí nepřipustná a jako taková je bez dalšího soudem odmítnuta (§ 68 písm. e/ s. ř. s.); to je ostatně i případ rozhodnutí žalované, která jsou z přezkumu soudem od 1. 1. 2003 vyloučena podle § 78 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 151/2002 Sb. Rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti soud přezkoumá jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí o odnětí dávky nemocenského pojištění a pokud jde o fakultativní dávku nemocenského pojištění, nejedná se o nárokové plnění, takže zde již pojmově nemůže přicházet v úvahu zásah do subjektivních veřejných práv vyžadující z hlediska ústavních principů soudní přezkum. Ačkoliv se krajský soud nezabýval přípustností žaloby, a odmítl ji pro opožděnost, neshledává Nejvyšší správní soud důvod ke zrušení

jeho rozhodnutí z moci úřední (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), neboť výrok napadeného usnesení by byl i za této právní situace totožný. Krajský soud tedy nepochybil, pokud žalobu odmítl.

Poněvadž kasační stížnost byla shledána nedůvodnou, Nejvyšší správní soud ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.; stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nenáleží, žalovaná takové právo nemá, ač byla procesně úspěšná, podle výslovného ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. Ustanovenému advokátu byla určena odměna (vyhláška č. 177/1996 Sb., advokátní tarif), za dva úkony právní služby (převzetí zastoupení a podání soudu ve věci samé) spolu se dvěma paušály po 75 Kč; tarifní hodnota ve věcech nemocenského pojištění činí 500 Kč (§ 9 odst. 2), celková částka odměny tak činí 650 Kč a bude v příslušné lhůtě vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu (§ 7, § 11 odst. 2 písm. b/ a d/, § 13 cit. vyhlášky).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu